

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 104

Maribor, sobota 9. maja 1931

»JUTRA«

Za razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Za našo mejo

Vsaka narodna in državna meja je sama po sebi samo geografski pojem, v resnici jo ustvarja šele zavest prebivalstva, ki ob njej živi. To prebivalstvo mora vedeti, da pripada tisti skupini, ki živi na tej strani meje in da je vse, kar je na oni strani, tujina, docela drug organizem, s katerim ga veže samo človečansko sosodstvo in nič več. Prebivalstvo, ki se tega ne zaveda, ki tega ne čuti do globine duše, ni in nikdar ne more biti varen in zanesljiv čuvár meje, ne narodne in ne državne.

Če pogledamo na našo severno mejo, takoj opazimo, da mi Slovenci v dobi Avstrije take narodne meje nismo imeli. Stoletni nemški pritisk jo je omajal, vzgojil je obmejno prebivalstvo, ki je težilo skoraj enako intenzivno na obe strani, ki je bilo nekaka vmesna, neoblikovana in neizoblikovana plast med nemštvom in med slovenstvom. Manjkala mu je po veliki večini instinktivna zavest, da gravitira in more ter sme gravitirati samo na tisto stran, kjer je osrčje naroda, h kateremu spada. Zato, in samo zato, je tudi bilo tako težko, potegniti državno mejo med slovensko Jugoslavijo in nemško Avstrijo. Če tako ne bi bilo, bi bile izostale vse borbe in nikdar ne bi bili izgubili pidi naše zemlje, predvsem ne naše Koroške.

Toda vse rekriminacije post festum so prazne in brezpomembne. Kar je bilo, se ne dá spremeniti, vpliva pa se lahko na razvoj tistega, kar še ho. Ne trdimo, da v teh letih po osvobojenju nismo ničesar storili. Nasprotno, storili smo celo mnogo in marsikaj je danes na naši meji docela drugače, kakor je bilo, ker že čas sam dela neprestano v našo korist. Na nas pa je kljub temu, da s svojim smotrenim in organiziranim delom tok razvoja pospešimo. Kajti biti si moramo na jasnem: čimprej bo ta razvoj dovršen v docela našem smislu, temprej bomo lahko vse svoje sile posvetili svojemu pravemu poslanstvu, notranjemu, kulturnemu, prosvetnemu, socialnemu in gospodarskemu razvoju. Sama skrb za samoohranitev ne more in ne sme biti veliki namen niti poedinca, še manj naroda kot višjega socialnega organizma.

Pospešiti pa moremo ta razvoj samo na ta način, da dvignemo potom stikov, zgovorne in pisane besede, prosvetnega, kulturnega, socialnega in gospodarskega dela zavest narodne in državne pripadnosti obmejnega prebivalstva in da istočasno čimbolj zmanjšamo protipliv z one strani, dokler ga naposled popolnoma ne izločimo. To pa more storiti samo zavedna in nesebično požrtvovalna inteligenca, tako ona, ki živi med samim obmejnim prebivalstvom, kakor ta, ki je zbrana v zalednih centrih, mestih. In ker je prav naš Maribor največji zaledni center na severu, je dolžnost naše mariborske narodne inteligence, da posveti vsaj del svojih razpoložljivih sil naši meji. Nikakor ne mislimo s tem, da bi moral vsak naš inteligent

Uspehi smotrenega in solidnega dela vlade

PODPIS DVOMILIJARNEGA POSOJILA V FRANCJI POMENI OGROMEN
USPEH NAŠE DRŽAVE IN ZAUPANJE INOZEMSTVA.

PARIZ, 9. maja. Jugoslovanski finančni minister dr. Švrljuga, ki je podpisal včeraj pogodbo o najetu 7% stabilizacijskega in investicijskega posojila, je zvečer odpotoval zopet v Beograd.

Jugoslovanski poslanik v Parizu, dr. Spalajković je izjavil novinarjem, da so bili inozemski politični in gospodarski krogi zelo presenečeni, da je dobila Jugoslavija v dobi svetovne krize posojilo pod tako ugodnimi pogoji. V pariških krogih vlada veliko zadovoljstvo, da so bila pogajanja za posojilo tako naglo zaključena.

Sicer pa so obstojale prvotno znatne težkoče, kakor je to pač običajno pri takih pogajanjih. Bančna skupina se je sklicevala na težaj jugoslovanskih dr-

žavnih papirjev na newyorški borzi in se je postavila na stališče, da ni mogoče dovoliti boljših pogojev, ker bi sicer zadelo pri realizaciji posojila in plasiranju na težkoče. Na tem stališču je vztrajal zlasti zastopnik inozemske finančne skupine.

Toda vsi ti pomisleki so bili naglo razpršeni in so se pogajanja razvijala potem čisto gladko. Naglašalo se je namreč, da je treba Jugoslavijo presojati čisto z drugih vidikov. Tudi francoska vlada sama je naglašala solidno in zdravo razdelitev Jugoslavije ter je opozarjala predvsem na moralne in duševne prednosti jugoslovanskega naroda, ki je dokazal pri izvrševanju mednarodnih obveznosti veliko poštenost in lojalnost.

Zarota v Grčiji

ZAROTNIKI SO HOTELI SPRAVITI BIVŠEGA DIKTATORJA PANGALOSA
ZOPET NA POVRŠJE.

ATENE, 9. maja. Oblasti so prišle na sled široko zasnovani zaroti, ki naj bi spravila bivšega diktatorja Pangalosa zopet na površje. Po skrbno pripravljenem načrtu bi se morali zarotniki včeraj, točno opoldne, zbrati na trgu Omonia in tamkaj počakati na neko letalo, ki naj bi jim dalo dogovorjeno znamenje za nastop. Zarotniki so hoteli spustiti v zrak vsa javna poslopja, med njimi tudi hotel, v katerem stanuje ministrski predsednik Venizelos.

Notranje ministrstvo je po svojih zaupnikih k sreči še pravočasno zvedelo za zaroto. Da pa se vjamejo zarotniki v lastno past, se je na odredbo oblasti dvignilo neko letalo in dalo točno opoldne dogovorjeno znamenje. V trenutku, ko so se hoteli na trgu Omonia zbrani zarotniki raziti, da poženejo javna poslopja v zrak, je iz vseh hišnih vež na trgu planilo na stotine stražnikov, ki so zarotnike takoj obkolili in jih aretirali.

Velika Briandova zmaga

PARIZ, 9. maja. Glasovanje o dnevnem redu, ki je bil sestavljen po Lava-lovem in Briandovem govoru o zunanji politiki Francije, se je pričelo ob 1.35 ponoči. O resoluciji se je glasovalo v treh delih. Prvi del, ki vsebuje sodelovanje narodov Evrope, je bil sprejet soglasno. Drugi del, ki zavrača in obsoja avstrijsko-nemško carinsko unijo, je bil sprejet s 470 glasovi, tretji del, ki izreka vladi in posebno zunanjemu ministru zaupnico, pa je bil sprejet s 430 glasovi. Proti

zaupnici je glasovalo 250 poslancev. Izid glasovanja pomeni torej ogromno zmago Brianda, ki bo sedaj oficijelno pri-
glasil svojo kandidaturo za predsednika francoske republike. Nihče ne dvomi več, da je njegova izvolitev v sredo zagotovljena.

50 let rumunske kraljevine

BUKAREŠTA, 9. maja. Jutri 10. t. m. bo na najslavesnejši način proslavljena 50letnica proklamacije Rumunije za kraljevino in proklamacije neodvisnosti rumunske države. Obenem bo proslavljena 100letnica ustanovitve prvih rumunskih pešadijskih polkov. Ob tej priliki bo velik defilé rumunske vojske vseh vrst orožja pred kraljem Karolom II. To bo prva velika vojaška manifestacija v okviru državnega praznika pred kraljem Karolom. Na proslavo je odpotovala iz Beograda deputacija Jugoslovanske vojske, ki jo tvorijo armijski general Milan

Za birmo

kupite najceneje in najsolidnejše pri

R. BIZJAKU
Maribor, Gosposka ul. 16.

Oglejte si moje izložbe!

postati nekaj univerzalni apostol, ne, to niti mogoče ni. Nekaj pa zmore prav vsak. Ako ne drugega, vsaj to, da pohiti kdaj pa kdaj ob prostem času v obmejne kraje in stopi v stik z obmejnimi ljudstvom. Dovolj je že, če napravi nedeljski izlet.

Na ta način bo naše obmejno ljudstvo videlo, da se njegova zaledna mestna inteligenca zanima zanj, da prihaja k njemu, četudi morda le na veselico, v

gostilno ali v vinotoč. Čulo bo iz ust inteligenta slovensko govorico, morda tudi slovensko pesem in vedelo bo, da ni prepuščeno le sebi in svoji usodi ter snubljenju z one strani, ki je še vedno izredno intenzivno in sistematično. Obiskujmo obmejne kraje! Zveze so na vse strani dobre, izleti so zanimivi in krasni. Posebno mladini kličemo: Na mejo! Na mejo sedaj, v lepih pomladnih in poletnih mesecih!

Milovanović, načelnik glavnega generalštaba, divizijski general Pera Kosić, pomočnik načelnika glavnega generalštaba, brigadni general Dimitrije Živković in brigadni general Mihajlo Bodi, načelniki oddelkov glavnega generalštaba.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sobota, 9. maja ob 20. uri »Učlovečenje«. Zadnjič. Pri znižanih cenah.
Nedelja, 10. maja ob 15. uri »Dve Marički«. Prireditelj ženskega društva. — Ob 20. uri »Čardaška knežinja«. Zadnjič. Znižane cene.
Ponedeljek, 11. maja. Zaprto.
Torek, 12. maja. Zaprto.
Sreda, 13. maja ob 20. uri »Dogoček v mestu Gogi«. Krstna predstava.
Ptujsko gledališče.
Petek, 15. maja ob 15. uri »Začarana žaba«. — Ob 20. uri »Kavalir Miško«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Novo državno posojilo

Službeno javljajo iz Beograda, da je včeraj v Parizu naš finančni minister dr. Švrljuga podpisal pogodbo o posojilu, ki ga bo dala Jugoslaviji mednarodna finančna skupina z banko »Union Parisienne« na čelu. Posojilo znaša 1,025 milijonov francoskih frankov (2 milijardi 300 milijonov dinarjev), emisijski kurz znaša 87.5, obrestna mera 7%, rok posojila 40 let, konverzija je mogoča šele po 5 letih. Posojilo je zgolj finančno in bo služilo izvedbi zakonske stabilizacije dinarja na eni strani, ter investicijam za javne gradnje na drugi strani. Posojilo je sklenjeno brez kakršnihkoli drugih obvez na naše države napram posojilodajalcem. Novo posojilo je z ozirom na razmere na mednarodnem denarnem trgu smatrati kot zelo ugodno. Naše dolarsko posojilo (Blair) 15.25 milijonov dolarjev je bilo sklenjeno z emisijskim kurzom 95.5 in obrestno mero 8%, drugo dolarsko posojilo v višini 30 milijonov dolarjev z emisijskim kurzom 92.5, obrestno mero 7% in rokom samo 30 let, hipotekarno posojilo 12 milijonov dolarjev pa po emisijskem kurz 87, obrestni meri 7%, a tudi samo na 30 let.

Da je naša država dobila posojilo pod izredno ugodnimi pogoji v času najhujše depresije na svetovnem denarnem trgu in po neštetih intrigah in kampanji proti našemu dinarju v delu inozemske javnosti, je vsekakor velik uspeh: je to znak zaupanja v kreditno sposobnost Jugoslavije, v njeno valuto, znak politične, finančne in gospodarske stabilizacije Jugoslavije na mednarodnem polju, in znak, da se je naša valuta okrepila doma in v inozemstvu. Je pa to obenem tudi znak za stabilizacijo sedanjega stanja v naši državi še za daljšo dobo.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurali hemeroidalnem zamotku, fistulah jemljejo za izboljšanje črevesa jutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefove« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefove« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah

Mariborski in dneoni drobiž

Vinska razstava in vinski sejem v Mariboru.

Jutri, v nedeljo, ob pol 12. otvori vinsko razstavo v dvorani »Union« gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušič. Pred otvoritvijo je v dvorani Zadruga gospodarske banke III. vinarski kongres, ki se začne ob 8. Razstavljenih je 570 vinskih vzorcev, ki so obiskovalcem za poskušnjo na razpolago. Na galeriji dvorane je buffet z bogato vinsko listo izbranih vin po zmernih cenah. Vinska razstava in sejem traja od 10. do 12. maja.

Glasbena Matica v Mariboru — častni član.

Srbsko pevsko društvo »Jedinstvo« v Kotoru, ki je bilo ustanovljeno leta 1839, je povodom svoje devetdesetletnice v izvršitvi sklepa z dne 8. marca imenovalo našo Glasbeno Matico za svojega častnega člana in ji je nedavno dostavilo častno diplomu z laskavim dopisom, v katerem naglašajo zasluge te Matice za glasbeno umetnost in za poglobljenje edinstva, ljubezni in sloge v našem narodu.

Gimnazijsko podporno društvo na klasični gimnaziji v Mariboru je imelo 7. t. m. svoj občni zbor. Iz poročil, ki sta jih podala predsednik, ravnatelj dr. Josip Tomlinšek in knjižničar prof. dr. Anton Dolar, je bilo razvidno, kako blagodejno deluje to v javnosti neopaženo društvo, ki siromašnemu dijaštvu deli v najhujši sili podpore v gotovini, zlasti pa jih oskrbuje z dragimi učnimi knjigami. Nad 1400 knjig je v tem šolskem letu društvo porazdelilo med dijake, v nekaterih razredih naravnost med vse. Redno podporo dobiva društvo od mestne občine in od Posojilnice; izdatno podporo mu je bil naklonil oblastni komisar mariborske obl. samouprave pred likvidacijo, zveste podpornike pa šteje društvo med vsemi sloji prebivalstva. Občni zbor je počastil spomin umrlih odbornikov gg. dr. Rad. Pipuša in stolnega prošta dr. Martina Mateka ter člana stolnega župnika Fr. Moravca. Nanovo sta se v odbor izvolila gg. dr. V. Kac in stolni vikar Vinko Munda.

Matere, otroci!

Jutri, dne 10. maja, obhajamo Materni dan. Matere, otroci, zberite se ob 15. uri v Narodnem gledališču k skupni proslavi. Ljubezen materam, ljubezen tudi otrokom! Čisti dobiček prireditve se bo poklonil Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju.

Koroški Slovenci v Mariboru.

V soboto, dne 16. t. m. bo imel Maribor priliko, pozdraviti v svoji sredi drage goste — koroške igralce. Prispe jih okrog 60 in vprižore v mariborskem gledališču narodno igro »Miklovo Zalo«.

Rdeči križ v Studencih

ustanovi letos svojo lastno počitniško kolonijo za slabotno deco in to pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Uradno je ugotovljeno, da jetika posebno kruto napada delavstvo. Znano je, da delavska mladina večinoma zaostaja v normalni teži in rasti, zato je okrepitev nujno potrebna. V velikem številu bi morala priti na planinski zrak in solnce. Velike so potrebe, a mala so sredstva. Zato se bo 17. maja v studenskem Sokolskem domu vršila pomladanska veselica s pestro zabavo. Ciljem Rdečega križa naklonjeno občinstvo je že sedaj vladno vabljeno!

Poceni meso.

V ponedeljek se bo na stojnici za oprečno meso pri mestni klavnici prodalo od 7. naprej 600 kg govejega mesa a Din 8.— za kg in sicer na osebo največ 2 kg.

Novosti v »Ljudski knjižnici«.

Ta teden je prejela »Ljudska knjižnica« nad 100 novih knjig, samih prvovrstnih svetovnih romanov, ki so jih izdala najodličnejša založništva za letošnjo pomlad. Med novostmi je cela vrsta znanih ruskih, francoskih, ameriških in nemških romanov. Knjige so že vpisane v seznamu in se že izposojajo. »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu posluje ob torkih, četrtnih in sobotah zvečer ter v nedeljo dopoldne. Novi člani se vedno lahko prijavljajo.

V proslavo jutrišnjega materinskega dne

priredi I. dekliška meščanska šola v mestnem gledališču ob 3. popoldne igro Grošljeve »Dve Marički«. Priprave so se vršile z veliko požrtvovalnostjo, da se izkaže pozornost dnevu, ki ga slovesno praznuje vsa domovina. Igrica je veselega značaja, materam in mladini v zabavo in veselje. Igra se vrši pod pokroviteljstvom Slov. ženskega društva, čisti dobiček pa je namenjen Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju. Cene dramske.

Ljudska univerza v Mariboru.

V torek, dne 12. maja, bo predaval režiser ljubljanske drame g. Milan Skrbinški o gledališču, njegovem duhovnem bistvu in ustroju ter odnosih med ansamblom, upravo in kritiko in med odrom in občinstvom. Razmotrival bo tudi pereče vprašanje gledališkega naraščanja. H koncu bo recitiral sledeče Cankarjeve novele: Skodelica kave, Tuje življenje, Gospod stotnik, Grešnik Lenart (zadnji del).

Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Izletniki v Ptuj se zberejo jutri ob 11.15 na glavnem kolodvoru.

»Jadran«.

Drevi ob 20. je občni zbor društva »Jadran« v zgornji dvorani Nabavljalne zadruge. Svoje prvo poročilo bo podal tudi emigrantski odsek. Prosimo in pozivamo primorsko inteligenco k sodelovanju.

Teden dni v Parizu.

Za časa kolonijalne izložbe v Parizu, ki bo trajala do 15. oktobra, priredi društvo »Putnik« 10. vsakega meseca društvena potovanja v Pariz. Stroški za potovanje ter za 7 dnevno prehrano in stanovanje v Parizu znašajo v drugem razredu Din 4.200.—, v tretjem 3.200.— Din. Prvo potovanje se prične 10. junija. Prospekti in prijave v pisarni »Putnik« v Mariboru.

Vojaška godba na razpolago.

Ker vojaška godba 45. pp. tekočo sezono ni angažirana za sviranje v kopališču, je na razpolago tudi civilnim ustanovam in društvom proti plačilu predpisane pristojbine. Vse potrebne informacije se dobe v pisarni muzike 45. pp. v Mariboru, vojašnica v Melju.

Kovinarski učni tečaj.

Nadaljevalni tečaj za avtogeno varenje, ki se je pričel v petek, dne 8. t. m., bo trajal do 16. maja. Poučuje g. inž. Knez iz Ruš s sodelovanjem varilnega mojstra g. Gjurkoviča. Dnevni 2urni teoretični pouk traja od 8.—10. ure v posebni sobi restavracije Friedau, 6urni praktični pouk pa od 10.—12. in 14.—18. ure v ključavničarski delavnici g. Žnidarja na Pobreški cesti. Vodstvo tečaja opozarja interese, da prinesejo v popravilo poškodovane kovinske izdelke iz litega ali kongo-železa, bakra, aluminija itd. Predmeti se bodo v učne in propagandne svrhe zvarili brezplačno. Posebno velja to za lastnike mehaniških avtomobilov in bo prav dobro došel kak razbiti aluminijev karter ali avtomobilni blok. Tudi privatne stranke lahko pošljejo v popravilo polomljene kovinske predmete.

Kolesarski karambol

so imeli včeraj na Pobreški cesti. Trčila sta delavec Alojz Radolič in meh. vajenec Alfred Lah. Oba sta se potokla pri padcu po rokah in licih. Hujše nesreče ni bilo. Krivdo valita drug na drugega.

Sadjarji Dravske banovine v Št. Ilju.

Kakor smo kratko že javili, so sadjarji Dravske banovine zadnji dan svojih prireditvev, v ponedeljek, napravili tudi izlet v obmejni Št. Ilj. V dveh avtobusih so šli izletniki pod vodstvom sadjarskih prvakov gg. nadzornika Humeke, Škulja, Kafola itd. med obmejne rojake in se vrnili z najlepšimi spomini. V Cirknici so se ustavili. Pričakovali so jih domačini, g. Thaler jim je izrekel dobrodošlico. Ogledali so si vzorno posestvo in vzorne hleve bratov Kataliničev. Oskrbnik jih je pogostil.

Ob nadaljnji poti so videli izletniki protestantsko cerkev Nemcev-kolonistov. Pri kolodvoru v Št. Ilju so si ogledali Baumanovo izdelovalnico sadnih sokov. Na krasnem vrtu jih je prijazen gospodar pogostil z malinovcem in vinsko kapljo. Ravnatelj Priol mu je izrekel toplo zahvalo.

Izletniki so šli nato v bližnji Dimnikov sadonosnik. Čudili so se! Vse v najlepšem redu, drevje poškopljeno. Kakor v raju! In šlo je naprej: v krasni Jurgečev sadovnjak z oddelkom za nizkodebelno in drugim za visokodebelno drevje. Ker bo zadnji kmalu odslužil, je Jurgec že nasadil krog 400 mladih drevesc. Izletniki so izvedeli, da je vrlo šentiljsko učiteljstvo pomagalo gojiti in oskrbovati drevesnico. Čast mu! Gospodar je izletnike pogostil kar na trati s kupico izvrstnega vina in sadjevca, in izletniki so uživali ob pogledih na krasno posestvo, vinograde, sadonosnike, travnike, njive, proti Mariboru in v bližnjo Avstrijo in v prijetnem kramljanju je hitro potekel čas. Ravnatelj Priol je ob slovesu izrekel gostitelju iskreno občutene besede zahvale.

Pred bivšim Südmarkhofom — sedaj občinska hiša! — so izletnike čakali avtobusi. Šentiljski šolski upravitelj Sardoč je še pred slovesom orisal kratko zgodovino Südmarkhofa in šulferajnske šole ter slovenske trdnjave, Slovenskega doma, ki so blizu druga ob drugi. Orisal je boje zavednih Slovencev pod mačehovsko Avstrijo. Ravnatelj Priol je naglasil v poslovnem govoru, da je ponosen, da so baš sadjarji med prvimi poleteli ob desetletnici svoje stanovske organizacije na zgodovinska tla naše severne domovine. Izrekel je še željo, da bi se ustanovila v Šentilju, med temi krasnimi sadonosniki, podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki bo gotovo lepo uspevala.

Le težko so se izletniki ločili od gostoljubnih in prijaznih Šentiljčanov!

Koliko Mariborčani čitajo?

V mesecu aprilu je izposodila »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu v 16. uradnih dneh 749 članom 2072 knjig. Novih članov je pristopilo 16. Zaznamovati je napredek v čitanju srbohrvatskih knjig, katerih je bilo izposojenih 206 in 69 mladinskih. — Knjižnica Delavske zbornice v Pokojniškem zavodu pa je izposodila 858 članov 1515 knjig. Novih članov je pristopilo 29. Ta knjižnica je izposodila aprila 110 srbohrvatskih knjig. Skupno sta izposodili obe knjižnici 3587 knjig. Čutiti je bilo pri obeh knjižnicah pomlad, ko hitijo ljudje v naravo: obisk je nekoliko padel napram mesecu marcu.

Mlad tihotapec

s saharinom je 16letni Franc Kosar iz Bresterne, ki so ga v Mariboru aretirali. Našli so pri njem 200 škatlic saharina.

Riziko dela.

Izdelovalec cementnih izdelkov Ivan Časar v Vojašniški ulici je med delom tako nesrečno padel, da si je zlomil desnico. Ponesrečenca so prepeljali z reševalnim avtom v bolnico.

KINO

Grajski:

Samo še nekaj dni: VLASTA BURIAN, ANY ONDRA in RODA-RODA v sijajni veseloigri:
ON IN NJEGOVA SESTRA

Union:

Danes 8. maja premiera najnovejšega 100% nemškega filma ljubljencev Lilian Harvey in Willy Fritsch-a:
MOJA ŽENA — TVOJA ŽENA!

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO:

Radio-Ljubljana.

V nedeljo popoldne tekma harmonikarjev, zvečer koncert muzike Dravske divizijske oblasti. — Pri ponedeljkovem večernem programu naj opozorimo na predavanje Hansa W. Privin-a, urednika berlinske radio-revije »Die Sendung«. Nato se bo vršil prenos mednarodnega koncerta z Beograda. — Torkov večerni program obeta koncert godbe »Zarja«. Ostali del večera bo izpolnil radio-orkester. — V sredo zvečer se bo vršil prenos Koroškega večera iz Delavske zbornice v Ljubljani. — V četrtek popoldne koncert šramel-kvarteta, nato pa Ogrinčeva igra »V Ljubljano jo dajmo«. Zvečer se bo vršil prenos opere Rimskega-Korzakova »Sneguročke« iz ljubljanske opere. — V petek zvečer se bo vršil prenos internacionalnega koncerta iz Zagreba. — Sobota izkazuje za dopolne šolsko uro, zvečer pa bomo čuli opero na ploščah in sicer Bizetovo »Carmen«. Ostali del večera bo izpolnil s harmoniko g. Rakuša.

Nezgode.

Sinoči je pri montiranju rezil pri novi železni stiskalnici v tvornici »Kovini« 20letnemu ključavničarju Dragotinu Kregarju iz Spodnjega Radvanja odrezalo dva prsta leve roke, njegovemu tovarišu Francu Vidmarju pa tri prste desne roke. Oba ponesrečenca so odpremili z reševalnim avtom v splošno bolnico.

BIRMSKA DARILA

samo od urarja

M. JLGGER-JEV SIN
Gosposka ul. 15

Plačilne olajšave! Velika izbira
Najnižje cene!

Pomlad zahteva skrbno nego kože

NIVEA-CREME
NIVEA-OLJE { olje za kožo }
{ in masažo }

Oboje varuje Vašo kožo proti vetru in slabemu vremenu, ker je koža radi tople zimске obleke postala mehka in zelo občutljiva. Oboje vsebuje edino svojevrstno sestavino Eucerit. Nivea-Crema prodre globoko v kožo, ne da bi ostavila na površini blek in varuje Vašo kožo učinkovito in trajno. Nadomestiti ne morete Nivea-Creme niti z najdražjimi luksuznimi kremami, ker ni nobena, ki bi vsebovala EUCERIT.

Škatle po Din 5.—, 10.— in 22.—, tube po Din 9.— in 14.—

Proizvajal v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. l., Maribor, Gregorčičeva 24

Kulturne vesti

Konstantin Fedin: Mesta in leta. Roman, izdala iz založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1931. Strani 532. — V zbirki »Sodobni romani« Tiskovne zadruge je te dni izšel Josipa Vidmarja prevod velikega modernega ruskega romana »Mesta in leta«. Tako smo Slovenci dobili prvo delo Konstantina Fedina, ki si je že utrl pot v veliko svetovno slavo. V pričujočem romanu nam z veliko zares mojstrsko gesto opisuje prejšnji in sedanj svet, predvojno ter vojno in povojno dobo, gledano seveda z ruskih perspektiv, pa vendar umetniško objektivno. Svojevrstnost dela je pred vsem v tem, da ne opisuje toliko usode poedincev, temveč človeštva obče. V tem je tudi realna stvarnost in sintetična simbolnost naslova: mesta in leta, kraji in čas, ljudje in sprememba, revolucija in evolucija. Druga svojevrstnost je v razvoju opisa. V »Mestih in letih« pričena pisatelj z opisom dejanskega konca usode glavne osebnosti, Andreja Starcova, s trenutkom, ko se mu v porevolucijski dobi omrači um, da stopi k oknu in govori svojim sosedom. Od tu, od epiloga se šele vrne k začetku, k predvojni in pred-revolucijski dobi. Idejna osnova romana je pač v Fedinovem pojmovanju treh dob, katere nam razgrinja v svojem delu: predvojne, ki mu je zastrupljena z otopenostjo, strašnejšo v svojem tistem breznačnem umiranju kakor je groza in druge, vojne in kaosa revolucije, iz katerega se v porodu trže bodočnost. Vidmarjev prevod je lep, čita se gladko in upliva sugestivno, kar je vedno dokaz kvalitete. Knjigo je krasno opremil inž. arh. Dom. Serajnik.

Iz mladinskih mesečnikov. Naš rod, št. 7. — Zvest začrtanemu programu je »Naš rod« najbolj razširjen slovenski mesečnik, dokaj pester, tako da prinaša vedno nekaj za vse razvojne dobe naše šolske mladine. V 7. številki piše Vlado Klemenčič o »Pomladi«; Alojzij Hudales objavlja pesem »Ptičino sporočilo«; Rus Mihael Osorgin je zastopan z »Uro«, katero je prevedla Marija Kmetova; Nemec M. Fuchs s »Škorcem Mihcem«; Fran Milčinski nadaljuje svoje zabavne »Butale in Butalce«; Ivan Albrecht objavlja pravljico »Rogač in trije bratje« ter »Legendo o brusnicah«; Oskar Hudales razpreda dalje zanimiv fantazijski potopis »Triglavov polet«. Slede sestavki »Napad s plinom«, prof. Davorina Volavska »Prizori s kmečkega dvorišča, kura in jajce v običajih in nazorih našega kmeta«; Oskarija Hudalesa »Tuji kraji — tuja ljudstva«; »O leski«; »O polonici«; »Vrt v aprilu« in »S čim lahko razveselimo mamico«. Naposled je še »Cicibanov rod«, izbor sestavkov in pesmic najmlajših itd. — V r t e c, št. 9. — Vedno strogo literarno usmerjeni mesečnik prinaša v tej številki Danila Gorinška pesem »Maj«, Esena »Kukavico v gozdu«, Svatoslava »Invalida« in Slomškovo »Pridigo pri svetem Osvaldu«. Prozo pripevajo: Ksaver Fratinovec, ki objavlja kavkaško pripovedko »Grm z zlatim cvetjem«, Ina z »Marijino golobico«, Hloušek-Jože Gruden z »Neumnim medvedom« in Leopold Podlogar z »Zgodovino kranjskih trgov«. Zvezek zaključuje »Pouk in zabava«. — Angelček, št. 9. — Vsebinsko malega mesečnika za najmlajše je: D. D. »Majniški blagoslov«, Esen »Ko črešnje cveto« (pesem), Bistriška »Šmarnice«, Fabijanin »Pozdravček materi«, »Don Bosco« (prizor), Virgilij »Za Marijin vrtec«, D. D. »Divji mož«, Danilo Gorinšek »Koder vidim« in Drobiž.

Odmevi. V prvi polovici maja bo izšla prva letošnja številka Petruškovega literarnega magazina »Odmevi« v obsegu preko 100 strani in s prispevki velikega števila pesnikov in pisateljev. Med drugim bodo objavljene tudi pesmi nadarjenih mlade hrvaške pesnice Ankice Obernelove, živeče v Mariboru.

Štajerska. Založba »Odmevov« v Ljubljani pripravlja veliko reprezentativno delo »Štajerska«, namenjeno v prvi vrsti svrham tujsko-prometne propagande. Delo bo opremljeno z zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi in drugimi podatki izpod peres znanih kulturnih delavcev.

Nova zbirka mladinskih pesmi. V kratkem bo izšla v Mariboru nova zbirka

kopalno milo
je parfimirano s pravim
cvetlični sokom

Dr. O. J.

Fr. Grafenauerja sedemdesetletnica

Komu ni znano iz zgodovine koroških Slovencev ime moža, ki se je toliko boril za pravice svojih rojakov.

Narodnjak-junak, a tudi trpin in mučenik. Sedaj praznuje sedemdesetletnico in 13. majnika prirede njemu na čast v Delavski zbornici v Ljubljani posebno proslavo.

Grafenauer predstavlja precejšnji del zgodovine koroških Slovencev v zadnjih štirih desetletjih. Slovenski listi so pač pogostoma pisali o tužnem Korotanu in marsikdo je ponavljal te besede, ne da bi tudi pomislil, ali je tudi temu tako.

Le, kdor pozna koroškega Slovenca iz dna duše, bo vedel, da so narodno-zavedni koroški Slovenci stebri, ki se ne uklonijo nobeni sili. In ravno narodna zavednost je bila tista gonilna moč, ki je prodrla tudi v širše kroge; kar so sejali slavni Janežiči, Einspielerji, to je obrodilo lep sad.

Leta 1898 je šlo za izvolitev državnega poslanca v celovško-velikovškem okraju. Kandidat koroških Slovencev je bil poznejši stolni prošt Lambert Einspieler. Nasprotniki so napeli vse moči, da bi dobili ta mandat v svoje roke, ker bi mogli s tem reči v parlamentu: »Vidite, Koroška je do cela nemška, Slovenci nimajo svojega zastopnika!«

Šel sem ravno mimo celovškega rotovža. Pred njim je bila zbrana mnogobrojna množica. Vsem se je brala radovednost, a tudi razburjenost na obrazu.

Naenkrat je nekdo vzkliknil: Einspieler je izvoljen. V moji duši je zavrisnalo in lice je žarelo veselja. In zvečer! Po vseh vrhovih sivih Karavank so kresovi naznanjali, da se Korotan probuja ter dviga k novemu življenju.

In tedaj je nastopil tudi naš Grafenauer.

Hodil je že trnjevo pot, ko je prebil vsled podle ovadbe svojih sovražnikov zaradi veleizdaje cele tri mesece v preiskovalnem zaporu v Celovcu. Tedanji preiskovalni sodnik, Karol Winkler, je postal s trpinom prav obzirno, ker je bil prepričan, da je Grafenauer nedolžen. Ko sta se oba leta 1899 kot deželna poslanca sešla v dvorani nekdanjih deželskih stanov, je rekel poslanec Winkler Grafenauerju: »Jaz sem že tedaj vedel, da ste vi rojeni za politika, veseli me, da se tukaj snideva!«

Odslej je ostal France Grafenauer deželni poslanec. Vživel se je kaj hitro v svojo vlogo. Nadarjen od narave in izvrsten govornik je obrnil kmalu pozornost vseh nemških poslancev nase. Spoznali so, da jim postane lahko nevarni in so ga zato v vsemu mogočimi obljubami hoteli pridobiti za nemški tabor. — France bi lahko živel udobno, brezskrbno, toda ostal je zvest, poštenjak, ni hotel izdati svojega naroda, in zato je moral trpeti.

Grafenauer se ni ustrašil vseh nemških poslancev. Pogumno je sedel med njimi, povsod je imel oči, vse poslušal, pridno delal, ugovarjal ter pobijal trditve nemških poslancev. Bilo ga je naravnost užitek gledati, kako neustrašeno je nastopal.

mladinskih pesmi Radivoja Reharja »Mlada Vesna«. Izdala jo bo Tiskovna založba.

Grošljeva: Dve Marički. Repertoire mladinskih predtav ni preigat. Igricami, ki so žele mnogo uspeha, je igra Grošljeve »Dve Marički«. Po njenem lepem uspehu v Ljubljani, se je odločila

Na neki seji je deželni poslanec profesor dr. Engerer proslavljal Nemce, kaj vse so storili za povzdig kulture ter naglašal, da imajo zato tudi pravico zahtevati, da se njih volja upošteva.

Grafenauer je zvesto poslušal; blisk njegovih oči je kazal, da komaj čaka na primeren odgovor. Lahek smehljal mu je zaigral okoli usten in možato si je navihal močne brke, znamenje, da je čas za udarec. Dvigne se in reče proti poslancu Angererju: »Gospod profesor, vam je gotovo znano, da začne sv. pismo z besedami: »V začetku je ustvaril Bog nebo in zemljo.«

»Da, da,« pritrdi dr. Angerer, vedno ne vedoč, kakšen udarec pride.

»Vidite, gospod profesor, tako sv. pismo, če pa bi je bili vi pisali, bi gotovo bilo čitati: V začetku je ustvaril Bog nebo in zemljo ter — Nemce.« Bučen smeh je zaoril po teh besedah po dvorani, Grafenauer se je mirno vsedel in pogladil brke, dr. Angerer pa je postal rdeč kakor rak in običala mu je beseda v grlu pred slovenskim poslancem, ki je s svojo opazko zadel v živo.

Sicer pa je treba priznati, da dr. Angerer spočetka ni bil tako zagrizen Vsenelec, kar dokazuje sledeči dogodek:

Ko je bil sedanji mariborski odvetnik dr. Rudolf Ravnik osmošolec v Celovcu, se je udeležil neko nedeljo v bližini mesta zborovanja Ciril-Metodove podružnice ter imel tudi primeren govor. Ko je prišel drugi dan v šolo, je bila že vložena pismena ovadba, da je hujškal zoper Nemce na javnem shodu. Profesor Angerer je poklical »zločinca« ter ga strogo izpraševal iz svojega predmeta. Ker pa je bil Rudi dobro podkovan in je točno odgovarjal, ga je dr. Angerer celo javno pohvalil. Drugi profesorji so seve zahtevali, da se mora »bindišarskega hecarja«, pošteno kaznovati, a Angerer kot razrednik je odločno ugovarjal, češ, častno je, kdor ljubi svoj narod in kaže tudi javno svoje prepričanje. In tako je osmošolec Rudi srečno odnesel pete, da mu ni bilo treba premišljevat v tihih urah kancerja, da je zavednemu koroškemu Slovincu poslana pot s trnjem in bridkostjo.

Grafenauerjev nastop v deželnem zboru je bilo najboljšo priporočilo, da so ga koroški Slovenci leta 1906 prvič kandidirali za državni zbor. Nesrečna razdelitev volilnega okraja Velikovec-Celovec in okorni volilni aparat pa so bili vzrok, da je Grafenauer tedaj z manjšino 80 glasov podlegel nemškemu popularnemu kandidatu Frideriku Seifricu.

Tisti večer v klubovi sobi pri »Zlatem studentu« nismo bili veseli; tiha žalost se je vlegla na srca vseh, ki smo se tam zbirali. Nemci so vriskali veselja in niso vedeli, kako bi se znesli nad nami; jaz sam sem prišel — bil sem tedaj avskultant — v preiskavo, češ, da sem na nedeljo pred volitvami agitiral od hiše do hiše za Grafenauerja. Dejanski pa sem obiskal le svojo mater.

Toda Grafenauer ni obupal. »Če sedaj ne, pa zmagam prihodnjič,« je rekel sa-

mozavestno. In zgodilo se je tako. Novi volilni red, ki je stopil z letom 1907 v veljavo, je dal koroškim Slovincem več možnosti do zmage, četudi je bil tako prirojen, da je nudil Nemcem veliko upanja na zmago. Vnel se je srdit volilni boj, a koroški Slovenci so šli z občudovanja vrednim navdušenjem na volišče.

V tedanji pisarni odvetnika dr. Brejca je bil glavni volilni tabor. Dohajala so poročila, eno veselejše od drugega, število glasov za Grafenauerja je rastlo in rastlo, posekal je oba nasprotna kandidata, Nemca Seifrica in socialnega demokrata z absolutno večino 1400 glasov. Kresovi po Karavankah in severnih planinah so zopet oznanjevali, da Korošci vstajajo.

Naš France je odšel na cesarski Dunaj in je bil v polni meri kos svoji nalogi. Bil je kakor naš oče, naš zastopnik in bratolec.

Nemci so besneli in poskušali vse, da Grafenauer ne bi bil več izvoljen. Kakšen pritisk so delali pri volitvah v državni zbor leta 1911, je dokazalo dejstvo, da je Grafenauer zmagal le z večino 32 glasov. Jasnje je bilo, da bi pri prihodnjih volitvah prišlo do ožjih volitev, ki bi za koroške Slovence izpadle vsekako neugodno.

V tem je izbruhnila svetovna vojna. Kakor za mnogo koroških Slovencev, se je začela tudi za našega Grafenauerja bridka trnjeva pot na goro Kalvarijo. Podle duše so ga ovadile, obsojen je bil na 5 let ječe — v Wöllersdorfu je zdihoval in gotovo bi se ne vrnil več živ, če bi ga srečen slučaj ne rešil.

Vrnil se je v domovino, potrj na duši in telesu. Zgubil je oba mandata, ni našel več prilike, da bi odkril širši javnosti rane koroških Slovencev, katere so jim prizadali Nemci. Tiho je moral gledati, da so mu tirali edinega sina kot politično nezanesljivega v najhujši ogenj, dokler ga ni zadela krogla sovražnega Italijana. Grafenauer je trpel v tistih dneh, da tega nikdo ne more popisati.

Še enkrat se mu je zjasnilo zopet velice, ko so korakale jugoslovanske čete po koroškem polju, ko so se ustavili vojniki pri vojvodskem prestolu in je zadonel iz visokih lin starodavne cerkve Gosposvetski zvon.

Toda kakor je slavno nastopil kralj Matjaž svoj pohod, da reši zatirane brate, tako se je moral ukloniti višji sili ter se podati nazaj v svoje kraljestvo pod sivo Peco, da čaka na trenutek, ko se zopet dvigne in prinese svojim bratom svobodo.

Za Grafenauerja so prišli bridki časi; zapustiti je moral Koroško in doživel v tujini bridka razočaranja.

V pismu, ki ga hranim, piše:

»Polovico svojega skrbipolnega življenja sem daroval v neprestanih in hudih bojih za pravice slovenskega naroda na Koroškem; toda nobeden teh bojov ni bil hujši in nobeden križ ni bil tako težak in duhomoren, kakor je bil moj beg iz domovine. Ako mi določi božja previdnost še osmi križ, ne bo težji kakor je bila večina minulih sedem.«

Besede polne bridke trpkosti in tihe bolesti.

A Grafenauer kljub temu ni obupal; sedaj je našel svoj mir, na svojem domu vzbuja spomine na nekdanje dni, sivi lasje na glavi kažejo, kaj je trpel. A vedno je še orjaške postave, če tudi je velice, a oči so živahne, duh Grafenauerjev je še vedno čil.

In tako Ti kličemo vsi, ki smo Ti ostali zvesti in ki smo čutili s Teboj:

Večna Ti hvala za Tvoje delovanje za koroške Slovence — v njih zgodovini se bo svetilo Tvoje ime kakor zlato sonce, ogrevajoče, navdušujoče. Nikdar ne pozabimo, kar si storil za svoje brate, Tvoj duh ostane nad koroškimi Slovenci vedno in vekomaj. Prišel bo še dan, ko boš gledal iz jasne višine, da je postal prost Tvoj rod in bo zadonel Gosposvetski zvon čez hrib in plan: Tužni Korotan, prišel je tudi za te vstajenja dan.

Kongres slovanskih lekarnarjev

se bo vršil od 3. do 8. junija v Pragi pod protektoratom predsednika ČSR dr. Masaryka. Na kongresu se bo izvršila med drugim tudi ustanovitev Zveze slovanskih lekarnarjev, sklenjena že na prvem kongresu v Poznaniu.

I. dekl. mešč. šola vprizoriti to igro za letošnji Materinski dan. Izvajala jo bo dne 10. t. m. ob 3. popoldne v mestnem gledališču. Prireditve se vrši pod pokroviteljstvom Mariborskega slov. ženskega društva, čisti dobiček pa je namenjen Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju.

10 letnica Pedagoške centrale v Mariboru

NEKAJ JUBILEJNIH MISLI IN ŽELJ.

Prihodnjo nedeljo 10. t. m. se vrši 10. redni občni zbor Pedagoške centrale, katere vpliv se je tekom 10letnega njenega delovanja razširil tudi na širši krog naše javnosti. Zato ne bo odveč, če posvetimo tej naši važni vzgojni ustanovi ob 10letnici nekaj besed.

Ko so se s svetovno vojno zrušile etične, verske in druge norme, je »duh časa« neizprosno šel svojo pot. Pogrezali bi se v anarhijo, če ne bi ustvarili protiutež labilnemu povojnemu položaju. To iskanje novih poti na vseh področjih je neizbežna nujsnost sodobnosti, ki zahteva danes povsem drugačne življenjske norme.

Tudi vzgoja si je morala krčiti nova pota: ne več človek, ki je »dober« samo, dokler čuti nad sabo silo, marveč človek, ki je izravnotežen v sebi in mu je čut odgovornosti napram samemu sebi, bližnjiku in celoti ukoreninjen! Tak človek mora zoreti iz samega sebe.

S tem je tudi šola dana naloga, ki se bistveno razlikuje od prejšnje in je neprimerno težja. Prej je šola zadostovala, da je poučevala. Za vzgojo osebnosti se ji ni bilo treba brigati, ker je mladina živela v strnjeni sferi norm, ki so vodile vse njeno hotenje. A tudi poučevanje se je moralo vršiti z mehničnim podajanjem določenega znanja, ki ga je mladina sprejela kot nujsnost.

Danes mora biti šola življenska in delovna zajednica, kjer se mladina ob realnosti vzgaja in uči iz lastne uvidevnosti, s polnim doživljanjem. Red v šoli mora sloneti na notranji disciplini učenca, ne pa na sili.

Poleg teh načel diktirajo šoli preosnovno še gospodarski momenti! Vedno težja je borba za obstanek in napredek zahteva človeka, polnega iniciativnosti in zaupanja v lastne tvorne sile. V stari šoli, kjer je mladina pasivno sprejemala podano »snovo«, se te lastnosti niso mogle razviti. Danes je treba gojiti samodelavnost, ki zbujala veselje do dela, smisel za tehniko dela in zaupanje vase. Končno je važna tudi higijena, ki staro šolo radi njene preoblikovitve z učenjem in radi oviranja v gibanju težko obtožuje.

To je idejna podlaga mariborske Pedagoške centrale, ki jo je l. 1921 v okviru učit. društva ustanovil g. prof. Gustav Šilih. Spočetka je bil to le odsek, pozneje samostojni krožek in končno — cen-

trala, kakršne ne premore nobena druga banovina!

Naloga centrale je, da proučuje nova vzgojna stremjenja, seznanja z njimi učiteljstvo in tako uvaja novo vzgojo v naše šolstvo. S članarino 1 Din mesečno si je centrala nabavila pedagoške knjige in revije, tako da obsega knjižnica ob svoji desetletnici preko 1000 knjig in revij, ki so dostopne tudi laikom. Učiteljstvo si jih izposoja — brezplačno.

Tekom 10 let je centrala priredila nebroj sestankov, kjer so učitelji razpravljali o raznih vprašanih moderne pedagogike in njenih pomožnih ved. Zanimanje za novodobno šolo je prodrlo med učiteljstvo širom Slovenije, saj so predavatelji po vseh društvi tolmačili moderna stremjenja. Centrala je priredila tudi tečaj za deška ročna dela, ki ga je vodil strokovnjak ravnatelj Humeč. Leta 1927 je bila organizirana že razstava o delovni šoli, na pobudo centrale je mnogo učiteljev obiskalo inozemstvo (Locarno, Ženeva, Berlin in 2 ekskurziji na Dunaj), da spozna na licu mesta reforme na polju šolstva in prosvete sploh.

Centrala se je vedno zavedala, da so roditelji velevažen vzgojni činitelj, zato je krožek posvetil pažnjo tudi njim. Že leta 1925 je priredila javni pedagoški teden z vodilno temo »Šolska reforma«, leto pozneje pa enakega s temo »Mladinska psihologija«.

Gmotno breme za to oranje trde ledine nosi večinoma učiteljstvo s članarino, deloma so pomagale tudi podpore, ki so jih v izdatni meri poklanjali: Posojilnica v Narodnem domu, mestna občina do leta 1924, Ministrstvo prosvete in bivša mariborska oblastna uprava.

Nedvomno je Pedagoška centrala že s skromnim delovanjem v prvem deceniju mnogo vplivala na napredek našega šolstva, a še je daleč od cilja: prenovljene šole in vzgoje sploh! Delo ji je danes precej olajšano, ker je tudi državna oblast z novim šolskim zakonom priznala sodobna pedagoška načela in jih sprejela med svoje določbe, vendar do realizacije novega vzgojstva na širši bazi s poskusnimi šolami, daljšimi tečaji itd. še ni prišlo.

Roditelji, ki budno zasledujejo sodobno pedagoško gibanje, pričakujejo, da se tudi ta želja centrale izpolni.

Naj tudi v drugem desetletju svojega delovanja živi, raste in — cvete!

Pasja idila

Dunja je ime moji dogi. Povpraševanje po njenih mladostih je bilo vseobče, tako da sem že naštel deset reflektantov. Navadno pa ti reflektanti ne vzdržujejo svojih naročil, ko pride čas, ampak jih raje pozabijo. V mestu imam za »vesele dogodke« premalo prostora, ne preostaja mi toraj drugega, ko da jo ob takih prilikah pošljem k sorodnikom na deželo. Tukaj jo čaka že velikanski zaboj z mehkim in dišečim senom, in Dunja že ve, kaj vse to pomeni. Že po drugi noči pa se prismeji hišnemu gospodarju naproti, češ, »je že, kar je, pojdi, pojdi in si oglej moje rodbino.« In gospodar gre radoveden za njo in pogleda, a ne more verjeti: »Ni mogoče, cel zaboj je poln.« Začne šteti in našteje jih 13. Dva je v temi in ozkem prostoru že pohodila, in sama lepa in pisana mladež je. Kar je preveč, je preveč, prerediti jih ne more; izbrali so torej šest najlepših, drugo je pa šlo pot vsega posvetnega. Med ostalimi je tudi majhen kužek, ki je barvan, kakor da bi mu pleskar naslikal ovratnik, je pa najbrž kot zadnji skoraj polovico manjši ko njegovi bratci in sestrice. Slabotnejš je vedno revež, tako tudi tukaj. Kadar je treba k materini skledi, so vedno močnejši prvi, mamičin neboljenček pa pride po piche ostanke. Po kosilu ga res pokrijejo močnejši s svojimi trupelci in ga grejejo z njimi; a kaj je to, če pa želodec ne dobi nikdar dovolj materinega mleka!

Kar naenkrat pa se opazi, da je neboljenček ravno tako živahen ko drugi, igra se veselo, tudi on je včasih »na kupu«, kjer godrnja zabada svoje zobčke v ušesa in vrat svojih bratcev. Kaj se je pripetilo v pasjem gnezdu? »Dunja« je uvidela, da se Benjaminček dela krivica, ki pa jo v domači hiši le težko odpravi, zato pride vsak dan za južino pred zaboj, vzame revčka v gobec in ga nese daleč v travo. In ko je tu brez konkurence, sam, opravi svoje kosilo, se dobra mamica še malo poigračka s svojim srčkom, potem pa ga zanese zopet med drugo močnejšo deco, ki še le zdaj dobi vsak svojo žličko v tačko. Benjaminček pa se med tem že igra, mamica že skrbi da ne trpi več škode in tudi on bo lep in močan ko drugi. Arnuš.

Ekscentrični klubi v Londonu

V Londonu je že od nekdaj neverjetno mnogo ekscentričnih klubov, kojih poreklo in ustanovitev je mogoče najti v »kronikah« mesta. Tako na primer obstoji »Klub brez nosov«, čigar članstvo tvorijo izključno le oni ljudje, ki so na kakršenkoli način prišli ob svoj nos. Obstojata tudi »Klub grdih obrazov«. Njegova pravila zahtevajo, da morajo člani razpolagati s posebnimi čudovitostmi: imeti morajo zakrivljeno brado, dolg nos, ogromna usta... Pravijo, da ima eden izmed članov tega kluba več bradavic kakor jež bodic.

L. 1869. je bil ustanovljen »Klub lažnivcev«, čigar ustanovitelj je bil duhoviti sir Hari Blunt, o katerem še danes mnogo pripovedujejo. Pravila tega kluba so določala, da mora tisti, ki hoče biti sprejet, prinesiti dokaze o svoji lažnivosti. Drugi člen tega pravilnika prepoveduje dajanje »častne besede«. Naposled pa je tudi še določba, da bo oni, ki bi si izmislil najneverjetnejšo zgodbo, izbran za predsednika društva.

Obstojal je tudi »Surli klub«, v katerem so bili vpisani stari mornarji, bivši hotelski portirji in kočijaži. Cilj tega udruženja je bil vsakotedensko sestajenje v krčmi ter vaja v psovanju. Silno naglo je postal ta klub tako obširen in bogat, da je zamogel takoj izplačati dosmrtno rento vdovam vseh umrlih članov.

Navedemo lahko tudi »klub norih«, čigar ustanovitelji so stali na principu, da zahteva vsakdanje življenje tolikšno resnost, da je neobhodno potrebno od časa do časa popolnoma pozabiti na vsako resnost. Lahko si je predstavljati, kako so izgledale seje tega kluba, v katerem je bil vsak znak razuma in smisla kaznovan z denarno kaznijo. Trdi se, da so se počutili člani tega kluba po neki noči, ki so jo prebili skupaj, tako sveži, kakor da bi se okopali.

Izmed vseh pa je bil najekscentričnejši »Klub molčečih«. Statuti tega kluba so bili inspirirani s principom, da je

da zdravje in razum potrebno, da utone človek od časa do časa v tišini. Zato je bilo pri sejah dovoljeno članom sporazumevati se le z gestami. Pripoveduje se, da so trije banditi, ki so poznali klubove običaje, nekega dne vdrli na sejo in zahtevali od navzočih, grozeč z revolverji, da izpraznijo svoje žepce. Ves čas je vladala v dvorani največja tišina. Ko so pa lopovi hoteli s plenom izginiti, se je eden »molčečih« osokolil, odprl okno in dvignil alarm. To je omogočilo policiji, da je ulovila lopove. Pozneje so člana, ki je rešil s svojim krikom žepce svojih kolegov, kot nediscipliniranega prisilili, da je zapustil klub.

Človek, ki je opisal svoje umiranje.

V Mohaču na Madžarskem je bančni ravnatelj Viljem Auber izvršil samomor na ta način, da se je zastrupil z veronatom. Zanimivo je, da je mož beležil sproti vse svoje občutke in vtise od trenutka, ko je vzel strup, pa do konca zavesti. Iz sicer nekoliko zmešanih beležk je vendar mogoče razbrati posamezne etape njegovega umiranja. Najprej je občutil strašno šumenje po glavi, nato silno tesnobo, čez nekaj minut pa čudno lahkoto po celem telesu. Nato mu je bilo, kakor da je zaspal in sanjal. Pred njegovimi očmi so se vrstili dogodki iz njegovega življenja. Kmalu za tem pa so očitno popustile njegove moči in par sekund po zadnji beležki je izdihnil.

Sport

Sportni program za 10. t. m.

Ob 9. na tennis prostorih Rapida: državno prvenstvo moštev ISSK Maribor: SK Rapid.

Ob 9.30 na igrišču ISSK Maribor: juniorji ISSK Maribor: SK Železničar, sodnik g. Jančič.

Ob 15. na igrišču ISSK Maribor: rezerva ISSK Maribor: rez. SK Železničar, sodnik g. Bergant.

Ob 16.45. na igrišču ISSK Maribor: SK Svoboda: SK Sloboda, Varaždin, sodnik g. Vesnaver.

SK Železničar, nogometna sekcija.

Jutri 10. t. m. ob pol 15. igra rezerva na igrišču Maribor z rezervno ISSK Maribor. Sledeči igralci morajo biti najkasneje pol ure pred začetkom tekme v garderobi: Čiček, Horaček, Jug, Jančič, Kouter, Lorber, Mahajnc, Pezdíček, Ronjak II, Seničar, Urbančič in Zgonc.

Ob 10. dop. igra mladina z mladino Maribor. Sledeči igralci morajo biti pol ure pred začetkom tekme v garderobi: Antoličič, Bačnik, Borovka, Detiček, Fradel, Gerželj, Golinar, Herič, Kosem, Senčarski, Škof in Turk.

Sport po svetu.

Reprezentanca Škotske, najmočnejše moštvo Evrope, gostuje 16. t. m. na Dunaju proti reprezentanci Avstrije. Tekma se vrši na Hohe Warte, sodil bo dr. P. Bauwens, Köln. Dne 20. t. m. igrajo Škoti v Rimu proti Italijanom (sodnik Ruoff, Švica), 24. maja pa v Ženevi proti Švici (sodnik Carraro, Italija). Iz rezultatov tekem bo možno presoditi napredovanje evropskega nogometa.

V Pragi je 7. t. m. gostoval svetovni mojster tenisa Cochet s svojim učencem Merlinom. Zmagal je v eksibicijski igri nad prvakom Italije Morpurgom 6:3, 8:6, 6:2, dočim je Merlin podlegel Pražanu dr. Novotnemu 6:3, 9:7, 6:8, 4:6, 6:2. Obisk občinstva je bil ogromen.

Na Dunaju otvorilo 20. t. m. novo boks-areno na prostorih umetnega drsališča Engelman. Nastopita najboljša evropska boksarja Steinbach: Leone Jakovacci, čegar menager Descamp je preje vodil svet. prvaka Georga Carpentiera.

Rigoulots, francoski svetovni šampion v dviganju uteži, je pred kratkim imel težko nezgodo. Pri poskusu postavitve novega svet. rekorda v obojročnem potegu je dvignil 185 kg. Pri tem pa se mu je pretrgala glavna mišica na levem stegnu in so ga morali nezvestnega prepeljati v bolnico.

Savezni izpiti za nogometne sodnike se vrše 16. in 17. t. m. v Ljubljani. Iz Maribora se jih udeležijo gg. Vesnaver, Jančič in Bergant.

Igralec, ki se je na odru v resnici ustrelil

V washingtonskem gledališču »Little Theatre« se je nedavno dogodil razburljiv prizor. Predstavljal so igro, ki konča s samomorom glavnega junaka. To ulogo je igral z velikim uspehom znameniti washingtonski igralec Tudor Thatcher, 70-letni stari, ki je že imel svojo umetniško karijero za seboj in je v gledališču samo od časa do časa gostoval. Zato se mu je godilo slabo in od dne do dne je bolj lezel v dolgove in bedo. V tem položaju se je stari odločil za obupni čin. V zadnjem dejanju, ko se usmrti v ulogi, katero je igral, ni vzel navadne gledališke pištole, ampak pravi revolver, in ko je izrekel besede: »Blagoslovi me, dete, blagoslovite me vi vsi!« se je ustrelil. V pismu, ki ga je zapustil, pravi, da je tisočkrat igral na odru osebe, ki so umrle koncem igre; sklenil je, umreti tako, kakor je zahtevala to pesnikova fantazija. Washingtonski umetniki so mu priredili slavnostni pogreb.

Oruštvo narodov in lepote kraljice

Moda, da se volijo kraljice lepote, je izzvala na eni strani velik interes, na drugi strani pa ostro kritiko vseh, ki v tej moderni šegi vidijo humbug, ki bolj ponižuje ženo nego povišuje. Za mnoga dekleta, ki jim je bil priznan naslov »miss«, je bil ta uspeh začetek tragedije. Na noben način pa način volitve lepote ni kra-

ljic iz malega števila tekmujočih ni skoro nikdar merodajen za resnično najlepšo ženo, ki bi reprezentirala plemensko popolnost dotičnega naroda. Ta dejstva izzivajo vedno hujšo reakcijo proti volitvam kraljice lepote. Zveza švicarskih žen je — kakor smo že poročali — podvzela iniciativo in izročila »Komisiji Društva narodov za zatiranje trgovine z dekletki« spomenico, v kateri zahteva prepoved lepotev tekem. V spomenici se podrobno našteva, koliko tekmovalk je že to privedlo v moralno pogubo. Spomenica zaznamuje za enkrat ta uspeh, da letos ne bo v Švici nikakih volitev »kraljice lepote«.

Iz tujega humoria.

Zobozdravnik je eden izmed redkih mož, ki lahko ženi naroči, kedaj smo odpreti ali zapreti usta.

— Teta, ti še vedno hodiš v šolo?
— Že davno ne! Kako ti pride to na misel?

— Atek je dejal, da boš najbrže — obsejala.

Dva Škota sta si skupno kupila avtobus. Nista se pa mogla zediniti, kateri bo vozil in kateri pobiral denar. Končno sta zrebala. Toda vozač je že čez štiri dni umrl. Zlomil si je vrat vsled neprestanega okretanja.

»Hudo je, ako tvoja žena najde pismo, ki bi je moral oddati na pošto. Še mnogo hujše pa je, ako najde pri tebi pismo, ki bi je moral ti sežgati.«

Sokol kraljevine Jugoslavije

Marie Konečna:

Sokolskim otrokom k materskemu dne

Dragi otroci!

Menda ste že slišali, da imajo Vaše mamice meseca maja svoj god. Sicer morda kdo poreče: »Saj to ni res, naša mamica ima svoj god marca!« — Katera druga bo zopet trdila, da praznuje njena mamica god v novembru. Saj do neke mere imate prav, otroci; vse mamice pa imajo svoj skupen praznik na en dan v letu, na dan, ki mora biti za vas, otroci, zapovedan in svet. Prva polovica maja je posvečena vašim mamicam. Na vsaki šoli si izbere kako nedeljo; morda priredite tedaj kako šolsko proslavo in ta dan je tudi praznik vaše mamice.

Vsak izmed vas ima seveda rad svojo mamico. Pomislite samo, koliko ljubezni vam je posvetila vaša mamica od Vašega rojstva. Koliko noči je prebedela, kadar vas je kaka bolezen za krajši ali daljši čas priklenila na posteljo! Koliko ljubezni vam je vsa ta leta darovala, koliko smehljajev vaš je dan za dnem spremeno ob odhodu v šolo in koliko sladkih besed vas je sprejelo vselej, ko ste se vrnili domov. Ali morete razumeti, kaj vse je za vas storila vaša predobra mamica? Majhni ste še in vaš razum ne zmore oceniti vsega tega, kar vam je vaš požrtvovalna mamica dan na dan nudila in vam še nudi. Šele ko boste starejši in ko bo glava vaše mamice že pokrita s sivimi lasmi ali ko jo boste položili že v temni grob, boste spoznali, kaj vam je vaša mamica v življenju bila. Spoštujte jo, dokler živi, razveseljujte jo, slušajte jo in ravnajte po njenih nasvetih! In na njihov praznik, ki je skupen vsem našim materam, mislite nanje! Pripravite si kako lepo voščilo, naučite se ga na pamet ter pristopite k njej, skrbno oblečeni, z jasnimi smehljajem in s šopkom spomladanskih cvetlic, morda z dišečimi vijolicami; podajte ji šopek, nasmejnite se ji in z dobrimi besedami ji voščite, kakor vašo drobno srce pač zmore. Povejte ji, kako radi jo imate, zahvalite se ji za vse, kar je za vas do-

brega storila, in obljubite ji, da se boste potrudili s svojo otroško ljubeznijo, poplačati ji vse, kar je bila ona za vas dobrega storila. Svojo obljubo potrdite z objemom in s poljubom na usta, ki žive samo za vas, dragi otroci. Ako pa imate morda kake sošolce ali sošolke, ki nimajo več mamice, pojdite z njimi na njihove grobove in darujte šopke dehtelih vijolic spominu umrlih mamic! Tudi one so nekoč živele za dobro svojih otrok, toda življenje jim je bilo kruto. Težka je usoda onih otrok, katerim umrje mamica v dobi, ko bi jo najbolj potrebovali. Mislite si, kako dobro bi tudi vam delo, ko bi vi ne imeli mamice, pa bo vas v vaši žalosti kdo potolažil na podoben način.

Cenite mamice, dokler vam žive, in spoštujte spomin nanje, ko oneme njihove zlate uste za vedno. Dan njihovega praznika naj vam bo dan radosti, ljubezni in veselja, ko morete svojim mamicam izreči zahvalo za njihovo požrtvovalnost, za njihovo skrb in vzgojo! Sokolski otroci ste, izkažite svojo ljubezen in hvaležnost mamicam tako, kakor vaša mlada sokolska srčeca pač zmorejo.

Ne pozabite na praznik svojih mamic! Nazdar! (Iz češčine prevedla S.T.)

Iz češkoslovaškega Sokolstva

Ko je zasedal zbor župnih načelnikov ČOS dne 26. aprila, je demistificirala — enako kakor kratek čas poprej br. Jindra Vaníček — tudi s. Milada Malá, dolgoletna načelnica ČOS. K temu koraku jo je prisililo neno zrahljano zdravje, ostala pa še je vedno članica Tehničnega odbora ČOS. Za novo načelnico je bila izvoljena s. Marija Provazníková, preizkušena sokolska tehničarka, ki je že vrsto let za načelnštva s. Malé bila I. podnačelnica ČOS. — Letošnje jubilejne prireditve Franc. Gimnastične Unije v Parizu se udeležijo večstoglavna ekspedicija čl. Sokolstva — dosedaj je priglasencev 722, med njimi 277 telovadcev in telovadk). Bratje Čehoslovaki se ne bodo udeležili tekem, ampak bodo tudi nastopili s prostimi vajami ter bodo zaplesali besedo, pri čemer bodo člani v slav-

nostnih krogih, članice pa v narodnih nošah. — Amerikanska ČOS je štela koncem 1. 1930. 7302 člana in 3933 članic, torej skupaj 11.235 članstva. — Natečaj za prihodnjeletni zletni plakat je imel lep uspeh; izmed vposlanih načrtov jih je ČOS obdržala 5. — Po številu članstva so v letu 1930. bila največja Sok. društva Kral. Vinohrady s 4103 članstva, Praha-matica s 3800 članstva in Plzen I z 2517 članstva. — Dne 9. t. m. slavi svojo 60-letnico br. Dr. Jan Masak, zdravnik in po prevratu predstojnik oddelka za telesno vzgojo v ministrstvu za nar. zdravje, ter odlični sokolski delavec, ki je bil od 1. 1907. (izvzemši 1. 1921) vse do leta 1930. starosta Sok. društva Praga Žižkov. Razen tega se je udeleževal tudi v Sredočeški Sok. župi Jana Podlipnega, kateri pripada imenovano društvo, ter v ČOS. Sodeluje tudi v sokolski literaturi in ima neprecenljive zasluge za organizacijo zdravstvene službe v češkoslov. Sokolstvu. Br. starosta ČOS Dr. Jos. Scheiner, ki po svojem ozdravljenju vodi zopet sam vse v njegovo funkcijo spadajoče agende, je ob priliki nekega intervjuja po nemških novinarjih ugotovil moralno upravičenost poletov Sokolstva v pomembno ozemlje, kakor so se vršili lani. Njegove izjave so bile vseskok mirne in stvarne, toda odločne. — Dne 3. t. m. so združene sok. župe praške imele v Stromovki (praškem ljud. vrtu) svojo vsakoletno skupno manjšinsko slavnost, katere čisti donos se uporablja izključno za manjšinska Sokolska društva. A. J.

Sokolska radio-predavanja.

MSŽ opozarja vse edinice kot tudi posameznike, ki imajo radio-aparate, na sokolska predavanja, ki jih oddaja Radiostanica Beograd v sporazumu s SPO. Razpored predavanj je: 9. V. prof. Svet. Manić: Sokolstvo kao vaspitač dece i omladine; 16. V. prof. Fr. Malin: Prvi starešina ujedinjenog Jugosl. Sokolstva Dr. Ivan Oražen; 23. V. dr. Niko Mrvoš: Svesokolski sletovi; 30. V. Hrvoje Macanović: O telesnoj kulturi; 6. VI. dr. V. Krstić: Sokolstvo je čuvar narodnog zdravlja. Nadaljnji spored priobčimo, ko ga dobimo od SPO.

Film »Vsesokolski zlet« v Beogradu bo na razpolago MSŽ od 15. maja dalje. Prosim vse edinice mariborskega okrož-

ja, da mi nemudoma javijo (na naslov župne uprave), če reflektirajo na predvajanje filma. — Prosvetni nadzornik mar. okrožja. —

Uprava »Večernika« razpošilja vsem društvom in četam list na ogled. Ne vračajte ga, saj stane mesečna naročnina le 10 Din in je tudi zato najpriljubitejši list za objave župne uprave. Naša rubrika naj bo naš ponos! Zato prosim, da prispevajo v list prav vsa društva in mi pošiljajo dopise na naslov župne uprave. Ne pišite samo, kdaj bo občni zbor ali podobno. Sedaj ste pričeli nekateri že s telovadbo na prostem, napišite o tem in o delu pri preurejevanju letnega telovadišča! Napišite svoje izkušnje pri organizatoričnem delu! Marsikdo se bo ognil polenom ali pa bo že vsaj vedel, kje ga čaka brca in jo bo vedel parirati. Zlasti starejši člani dobrodošli z nasveti, mlajši z novimi idejami. Tudi članice naj seveda ne manjkajo! Strniti moramo vrste in kot močna edinica pokazati novo pot v novo življenje. Poročila čet bodo gotovo zanimala. Naj bo časopis vez med raztresenimi edinicami, da se bodo čutile del mogočne veje našega Sokola bolj kot kdaj poprej. — Župni novinar. —

Okrožni zlet mariborskega sokolskega okrožja.

Radi nepričakovanih zaprek se bo vršil okrožni zlet mariborskega sokolskega okrožja v nedeljo, dne 7. junija v Studencih. Ta izpremema se je izvršila sporazumno z župnim načelstvom. Vsa okrožna društva se opozarjajo na te izpremembo, da vodijo intenzivno 1. in 2. prosto vajo. Podrobnosti radi nastopa se sporočijo društvom v okrožnici.

Izgovor malega lenuha.

Na kolodvoru vpraša tujec fantka, ki pohajkuje: »Mali, hočeš zaslužiti dva dinarja, ako mi pomagaš nesti kovček?« »Seveda« — priklama mali in nadaljuje: »ampak poprej moram povprašati mamo.« »Dobro. Pa hitro dečko, jaz bom tu počakal.« Tedajci se mali odreže: »Tako hitro pa ne bo šlo, gospod. Moja mama je pri teti v Celju, pa se šele jutri vrne...«

M. Zevacco:

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

132

Zato pa mu je bilo po Lojloovem posebnem naročilu dovoljeno pisati.

Nadejali so se, da uide njegovemu peresu kako priznanje, kak stavek, ki bi v primerno zasukani obliki lahko veljal v potrebi za naravno peklensko navdahnjenje.

Sicer pa to ni bilo za to, ker bi bil kdo le količkaj dvomil o izidu procesa: Dolet je bil obsojen že vnaprej.

Toda naposled je vsak sodni umor izvršen tem bolje, čim več ima videza pravice.

In kadar manjka sodnikom dokazov, si jih naredijo sami, to je stara pesem.

Stopimo torej v Doletovo ječo, obenem z gospodom Iljem Lemahujem, guvernerjem Konsleržije.

Vrli mož, spremljan od osmerice do zob oboroženih vojakov, je stopil v celico, ko se je znočilo.

Prišel je povpraševati, ali ima jetnik kako pritožbo.

»Nobene,« je odgovoril jetnik.

»Saj res,« je dejal Lemahu, in širok smehljaj je preklal njegovo bakreno obličje. »Kruh imate, vodo tudi, slamo, zdravo in obilno hrano ter primerno posteljo — česa vam je treba več? Prav vseč mi je, ko slišim na svoja lastna ušesa, da se nimate pritožiti.«

»Nimam se,« je ponovil Dolet.

»Opozoriti Vas moram poleg tega,« je nadaljeval Lemahu, »da vam bom dal prinesiti v celico tudi mizo, pisalno pripravo in nekaj pergamenta, da boste lahko pisali, ako bi se vam zljubilo.«

»Hvala vam.«

»Eh, bogme, saj vendar nismo navadni ječarji in znamo lajšati ljudem njihovo usodo.«

»Kateri dan pridem pred sodbo,« je vprašal Dolet.

»Sodišče je odločilo v torek.«

»Hvala!« je rekel Dolet iznova.

Bila je sobota.

»Ali potem lahko obvestim svojce, da bom sojen ta dan?« je vprašal jetnik.

»Le, kar pišite jim,« je dejal Lemahu vneto.

Dolet je pokimal, da hoče misliti o tem.

Kakor vsi jetniki, ki nimajo nobene zveze z zunanjim svetom in so zazidani živi v grobove, kamor

nikdar ne prodre glas življenja, se je zdelo tudi njemu, da ga je pozabil ves svet, razen njegove rodbine.

Zdelo se mu je, da je umrl že zdavnaj in da nihče več ne govori o njem.

V resnici pa ves Pariz ni govoril drugega kakor o bližnji obravnavi zoper Štefana Doleta.

Z nestrpnim radovednostjo so čakali dne, ko stopi obtoženec pred sodnike.

Ne glede na to, da je vedno zanimivo, ogledovati si človeka, ki je gotovo v odnošajih s peklom, je bil Dolet mnogo slavnejši nego si je mislil sam.

Ljudje so vedeli, da je velik učenjak.

In zato se niso nič preveč čudili obtožbi, ki je visela nad njegovo glavo: od učenjaka do copernika je vendar tako majhna razdalja! — In naposled, copernikom so vendar očitali v prvi vrsti, da vedo to, česar drugi ne vedo!

Doletu pa je bil neznan ves ta hrup, ki se je bil dvignil okrog njegovega imena, in venomer si je trpinčil glavo, kako obvesti svojce.

Ilju Lemahuju bi bila lahka reč, pomiriti ga vsaj glede tega.

Toda Ilju Lemahu bi se bilo zdelo kot dobremu ječarju pravcat zločin, pripomoči svoji žrtvi do tolažbe, pa naj si je bila še tako neznatna in žalostna.

In prišel je bil pred vsem za to, da si napravi apetit: saj se je bližala ura njegove gostije.

Omenili smo že, kako veselega značaja je bil konsleržijski guverner. Rad se je nasmejal od dna srca; po njegovem mnenju se je jed bolj prilegla človeku, ako se je prej dobro nasmejal.

Imel je prav.

Nič pa ni pripravilo Ilja Lemahuja tako naglo v smeh, kakor nenadno prebledel in prepadel obraz nesrečnega, ki mu je naznanil kako strašno novico.

Zato je pihal že naprej in se premagoval na vse kriplje, da ne bi bušil v smeh, ko je rekel jetniku:

»Sicer pa mojster Dolet, ako imate kaj pisati, se boste morali požuriti, dvomim namreč, da bi čez osem ali deset dni še mogli držati pero...«

»Kako to?« je vprašal Dolet brezbrizno.

»Kako to?« je zategnil guverner. »Ali mislite, da na onem svetu tudi pišejo? Dajte no, dajte! Kadar je človek mrtev, ne piše več!«

In ta misel, da bi tudi mrličji še držali pero, se mu je zazdela tako smešna, da se ni mogel več premagati.

Dolet je gledal resno izbruh njegove veselosti.

»Oprostite!« je dejal Lemahu, otiraje si oči, »nisem si mogel česa...«

»Torej,« je dejal Dolet resno, »menite, da bom obsojen na smrt?«

Lemahu je odprl oči na široko, in malo je manjkalo, da ni izbruhnil iznova.

Toda premagal se je.

»Odkod prihajate?« je vzkliknil. »Obsojeni boste tako gotovo, kakor gotovo sem videl z lastnimi očmi povelje zapriseženega krvnika, da naj si preskrbi dober kol, dve butari suhega lesa, trske in vse, kar je treba. Oh, ne bojte se, postregli vam bodo, kakor se spodobi odlični osebi!«

»Torej me bodo sežgali?« je vzkliknil Dolet, ki se ni mogel več premagati, da ne bi bil vtrepetal.

»Sežgali, sežgali,« je potrdil Lemahu, videč, da je rekel preveč, »tako se govori! Kaj, vraga, obupati pa še vendar ni treba. In na vse zadnje so naročene butare morda za kakega iz Šatleta. Tak, pa lahko noč!«

Precej nezadovoljen, ker ni bil Dolet napravil tako nemarnega obraza, kakor se je bil on nadejal, in se torej ni mogel nasmejati po svoji želji, je mojster Lemahu odšel.

Ko je ostal sam v svoji celici — sam, kajti za navzočnost vojakov se ni menil več — se je začel Dolet zamišljeno izprehajati sem ter tja. Po cele dneve in noči se je izprehajal tako, misleč zdaj na Lojlo, čegar nedolžna žrtev je bil postal, zdaj na podlega kralja, ki ga je bil izdal menihu; tuintam se mu je ustavil duh ob filozofskih problemih — ob vseh drugih rečeh, le sliki svoje žene in hčere je odriaval neprestano.

Kakor hitro je začel misliti na nju, je začutil, da ga obhaja slabost.

Smrt ga ni plašila.

Sedel je na stolec, ki je stal pred mizico, ter položil glavo med dlani.

»Sežgali me bodo!« je zamrmral in drget ga je prešinil.

Njegovo meso se je uprlo že vnaprej temu človeškemu trpljenju.

»Pa kaj,« je dejal sam pri sebi. »Če bi bil tudi zaslužil smrt, ali me ne bi mogli spraviti s sveta brez muke? Kako morejo biti ljudje tako brezsrčni in se sklicevati obenem na vsedobrega Boga! Oni primejo živega človeka, pa izmislijo zanj tako veliko muko, da ga postavijo na kup lesa in ga zapalijo!

(Nadaljevanje prih.)

Ure za birmo
zlatnino in srebrnino kupite najbolj pri Mulavcu, Kralja Petra trg (pri mostu). Oglejte si kvaliteto in ceno. 1263

Lepo solnčno stavbišče
ob prometni cesti z malo hišico poceni na prodaj. Vpraša se Studenci, Kralja Petra cesta 19. 1353

Oddam takoj
lepo separirano prazno sobo z električno razsvetljavo. Naslov v upravi lista. 1357

Lepo stanovanje
v vili V. okraja, 2 sobi, kuhinja, zelenjadni vrt, lepa lega, za 700 Din oddam takoj. Vprašati pod »Solnce« na upravo. 1356

Obrtnik
išče za takoj dvosobno stanovanje. Ponudbe pod »Centrum« na upravo lista. 1358

Gospoda
sprejem na hrano in stanovanje. Tattenbachova 20, pritličje levo.

Pozor!
Prepričajte se o solidni izdelavi in nizki ceni tapetniških izdelkov. Tapetnik Novak, Slovenska 24. 1359

Opremljeno sobo
s separiranim vhodom takoj oddam. Loška ulica 19 pri električni žagi Obran. 1361

„Griffon“ motorji
250—350 cm³. Blockmotor 4takti. Najpripravljeniji za zletne vožnje v dvoje. 2186
Kvaliteta. Neverjetno nizke cene.
JUGU d. z o. z. — MARIBOR,
1121 Tattenbachova ul. 14.

Vzamem poštenega delavca
kot sostanovaleca. Fideršek, Koroška cesta 74. 1360

Ali že veste,
da pere »Triumf« Pavel Nedog ovratnike tako lepo, da izgledajo kot novi?

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Moško kolo,
skoraj novo v dobrem stanu prodam. Tržaška cesta 63. 1364

Bučno olje
dobro in vedno sveže priporoča cenj. občinstvu F. Hochmüller, Maribor, tovarna bučnega olja, Taborška ulica št. 7. 1363

Sodna dražba
stanovajske opreme, obstoječe iz spalnice, jedilnice, kuhinje in raznih drugih predmetov, kakor zaves, slik, posode itd. se bo vršila dne 12. t. m. ob 14. uri v Meljski cesti 29. 1367

S. Primorski oddam
s Primorski ulici 3 ob Tržaški cesti sobo s štedilnikom in prazno sobo ali opremljeno. 1368

Prodajam »Singerjev« šivalni stroj
pogreznjen v dobrem stanu in namizni štedilnik ceneno. Naslov pove uprava lista. 1247

Hitro popravilo ur,
ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Pletilja za nogovice
ter učenka se sprejme takoj. Pletarna Glumac, Ulica 10. oktobra. 1370

Hišo
z gospodarskim poslopjem v bližini železniške postaje Slivnica, pripravno za upokojenca ali železničarja, prodam. Naslov v upravi. 1374

Oddam
čez poletje sobo poštenemu gospodu. Naslov v upravi. 1372

Tapetniškega vajenca
z dobro šolsko izobrazbo sprejme K. Wesiak, Cankarjeva ulica 2. 1197

Odol steklenice
kupi galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 1349

Boljšega delavca
sprejem na stanovanje in hrano. Loška ulica 5/I, vrata 7. 1351

Boljšega delavca
sprejem na stanovanje in hrano. Splavarska ulica 6. 1350

Dobro kuharico
za poletne mesece, ki ima prakso v večjih podjetjih, se išče za Počitniški dom na Pohorju. Prijava sprejema tajništvo v Strossmajerjevi ulici 26. 1347

Prazno solnčno sobo
oddam. Dušanova ulica 12, Magdale-na. 1344

Mizar z orodjem
išče mesto hišnika ali gre za hišnega mizarja. Vprašati v upr. Večernika. 1335

„Griffon“ motorji

najpopolnejši motorji sedanosti. — Novost 175 cm³. 4takti. Blockmotor. Hitrost 80 km na uro. Kvaliteta. Neverjetno nizke cene. JUGU d. z o. z. — MARIBOR, 1121 Tattenbachova ul. 14.

Lepa enonadstropna stanovanjska hiša
ob prometni cesti z velikim vrtom poceni na prodaj. Mesečni dohodek Din 2500. Vprašati pri dr. Pernatu, odvetniku, Aleksandrova cesta 14. 1342

Lepo opremljeno sobo
z uporabo kopalnice v sredini mesta oddam. Naslov v upravi lista. 1340

Pomije
takoj odda Kolodvorska restavracija, Maribor. 1334

Vinotoč
Kos, Meljski hrib, je zopet odprt in se toči dobro vino liter po Din 8 in 10. 1375

Enega ali dva gospoda
sprejem na stanovanje in hrano za Din 450.— mesečno. Vprašati Tezno 5, nasproti krojača Nedoga. 1332

V nedeljo,
dne 10. maja od 9. do 12. ure bo na Tezno št. 19, tik kovačnice razprodaja kompletne spalne sobe in kuhinjske opreme. 1328

Sprejem pridno dekle,
staro od 18 do 22 let, poštenih staršev, ki že zna nekoliko pomagati pri gospodinjstvu. Ljubiteljica otrok, lepega vedenja in zanesljiva ima prednost. Sprejme v stalno službo večja trgovina na deželi. Naslov v upravi Večernika. 1322

Gostilno v Mariboru
oddam takoj v najem. Naslov v upravi lista. 1311

Kolje za vinograde
cepano in rezano, prodaja tvrdka Strasschill in Felber, Maribor, Pristan. 1309

Dobro ohranjeno veliko omaro
za led kupi Oskrbništvo Hausampacher, p. Hoče, tel. 2175. 1310

Stanovanje,
solnčno sobo in kuhinjo, 8 minut od kolodvora oddam s 15. majem. Primerno za vpokojenca ali železničarja. Slivnica pri Mariboru 7. 1395

Lepo solnčno stavbišče,
7 min. od Glavnega trga poceni na prodaj. Vprašati Studenci, Kralja Petra cesta 19. 1352

Prodajam
novo zidano družinsko hišo na Pobrežju, takojšnja vselitev, plača se lahko samo nekaj čez polovico. Naslov v upravi Večernika. 1339

Opravična številka: E IV 2565/30

12

Dražbeni oklic.

Dne 24. junija 1931 dopoldne ob 8. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin zemljišča:

vinograd, vrt, pašnik, vila s pritliklinami, opekarna, viničarska hiša.
Zemljiška knjiga: k. o. Orešje vl. št. 43
b. k. o. Grajska vrata vl. št. 214
c. k. o. Grajska vrata vl. št. 316
č. k. o. Grajska vrata vl. št. 213

Cenilna vrednost: ad a. Din 132.507-50
ad b. Din 1.332.578-37
ad c. Din 433.096—
ad č. Din 539.902-10

Vrednost pritlikline: Din 55.945-50
ki je vštet v cenilni vrednosti ad b.
Najmanjši ponudek: Din 1.331.110-27

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru odd. IV.

Dražbeni oklic.

Dne 26. junija 1931 ob 11. uri dop. bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: enonadstropne stanovanj. hiše v Cankarjevi ulici 34 z verando, kletjo, pralnico in drvarnico.

Zemljiška knjiga k. o. Grajski marof vl. št. 276.

Cenilna vrednost: Din 444.861-50

Vrednost pritlikline:

Najmanjši ponudek: Din 222.430-63

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru, odd. IV.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IV.,
dne 11. aprila 1931.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IV.,
dne 11. aprila 1931.

OTVORITEV VINOTOČA ROUBIČEK KAMNICA

VINOTOČ

za Kalvarijo, 5
minut od mest-
nega parka po
Trubarjevi ulici
KRČEVINA 84
otvorjen
ANTON MAJER

zastopniki se sprejmejo

Za kopalno sezijo

priporočam moderne kopalne obleke,
kopalne plašče in blago za pižame

TRGOVSKI DOM, MARIBOR

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture **ANTON GOLEŽ**, Maribor, Aleksandro-
va cesta 42. — Žrebanje 8. maja 1931. (Za event. tiskovne
napake se ne odgovarja.)

2 × Din 20.000.—: 17.126, 84.848.
2 × Din 10.000.—: 22.739.
2 × Din 4.000.—: 23.065, 33.715, 56.828, 74.770, 95.060.
2 × Din 2.000.—: 4322, 4346, 4418, 5120, 6357, 8824,
9451, 9884, 10.979, 11.767, 11.956, 12.176, 13.372, 14.459, 21.285,
22.515, 22.529, 22.613, 26.887, 29.075, 32.683, 39.791, 42.192,
45.787, 50.662, 53.261, 55.572, 61.101, 63.074, 73.997, 74.394,
75.700, 76.477, 78.019, 78.047, 83.193, 84.149, 85.639, 92.185,
83.518, 93.658, 85.102, 95.526, 95.844, 98.270, 26.326.

Prilohodnje žrebanje: 9. maja 1931.

Opravična številka: E IV 349/31

Dražbeni oklic.

Dne 26. junija 1931 dopoldne ob 10. uri bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepre-
mičnin: stanovanjske hiše in vrtna parcele s pri-
tiklinami.

Zemljiška knjiga: k. o. Studenci vl. št. 278

Cenilna vrednost: Din 80.240.—

Vrednost pritikline: Din 120.—

ki je všteta v cenilni vrednosti.

Najmanjši ponudek: Din 40.120.—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri so-
dišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe,
sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v
škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je
nabit na uradni deski sodišča v Mariboru

**Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.,
dne 12. 4. 1931.**

Potnika

išče veleindustrija spirituoz in sadnih destilatov v Zagrebu za
štajersko področje. Samo one osebe, katere lahko dokažejo do-
sedanji uspeh v tej stroki, naj napravijo ponudbe na PUBLICI-
TAS D. D., oglasni zavod, Zagreb, Ilica 9, pod št. 26775. 1348

Tako izgledajo pravi zavitki **DR. OETKER-ja** za vanilinov
sladkor in za pecilni prašek. — Pri nakupu pazite na

„SVETLO GLAVO“

**Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.**

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik
puding, krema, kolač ali 1 liter li-
kerja prijeten vanilijev aroma.
Vsebinska tega zavitka nadomestuje
2 — 3 stroke dobre vanilije.

**Doktor Oetker-jev
pecilni prašek**

je najboljši!
Zakonito zaščiten pod
imenom

Backin

Zahtevajte pri Vašem trgovcu izrecno le

DR. OETKER-JEVE IZDELKE

VINOTOČ - ČEPE

pred Kamnico
vkljudno vabi!

RODAJALCA

inteligentnega, ambici-
joznega, muzikalno na-
obraženega, z znanjem
slov. in nemšk. jezika

ISČEMO.

Strokovnjaki glasb. stroke imajo
prednost. Ponudbe pod „Dobra
sila 297-34“ na Interreklam d. d.
Zagreb 1-78. 1370

LEZALNE STOLE

za solnčenje

DVOKOLESA

za deco, pleteno pohištvo,
galanterijo, parfumerijo
i. t. d. priporoča

DRAGO ROSINA

Vetrinjska ul. 26

Zahvala.

Po nepričakovani smrti mojega-soproga gosp.
Stane Kenda izrekam podpornemu društvu

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« V MARIBORU

nailepšo zahvalo in priporočam to velikopotezno
institucijo vsakomur v takojšnji pristop.

Maribor, dne 8. maja 1931.

1366

FINI KENDA.

V nedeljo, dne 10. maja **otvoritev**

vinotoča

dr. Schmderer — Kamnica — na državni cesti Bre-
sternice. Dobro vino po 10 in 12 Din liter. Preko
ulice od 5 lit. naprej, pri litru za 1 Din cenejše.

Stavbeni prostori

na periferiji mesta ceneno na prodaj!

JANKO UHLER — POBREŽJE
Nasipna ul. 42.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“!

Zadnje tri dni

Gospodinje pozor!

Mnogo gospodinj v Mariboru že pere z D. R. P.
pralnim kompresorjem, s katerim so skrajno zado-
voljne. Pridite tudi ve in strmele boste.

V 5 minutah je perilo snežno belo oprano, brez ku-
hanja, drgnjenja in mencanja.

Predvajanja se vršijo v ponedeljek, torek in
sredo točno ob 16. popoldne v hotelu »Zamorc« in

v torek in sredo točno ob 19. uri zvečer v kino-
dvorani »Diana«. Studenci.

Ne zamenjati s tem pred leti pokazanim enostavnim
pralnim iljakom ali »Peri z zrakom«. 1371

«IDEAL»

čisti kemično vso damsko in moško garderobo
je najboljša pralnica ovratnikov

Centrala: Frankopanova 9 Telefon 2480 Podružnica: Vetrinjska 7

Hitro se en zvezek!

od
Papirnice

*Ljudske tiskarne
Slomškov trg 6*

BRZOJAV: MRTVA!

Samo nekaj dni!

Samo nekaj dni!

Mednarodno variete-gledališče

na Kralja Petra trgu

V soboto dne 9. maja ob 20. uri **velika otvoritvena predstava** s prvovrstnim vele mestnim sporedom!

Zahvala.

Za takoj izplačano podporo po smrti g. Antona Cilenšek izrekam tem potom podporn. društvu »LJUDSKA SAMOPOMOČ« V MARIBORU najlepšo zahvalo in priporočam to društvo vsakomur najbolje.

Maribor, dne 4. maja 1931.

1365

ALOJZ SENICA.

Brušenje

vseh vrst se izvršuje po skrajno znižanih cenah in strokovnjaško v najkrajšem času. Stroji za striženje las se prevzamejo v brušenje z jamstvom.

Istotam velika zaloga kvalitete nega nožarskega blaga, škarij, aparatov za britje i. dr.

SPECIALITETA: Ročno kovani noži za vrt in cepljenje ter mesarski noži. XXI

F. TOMASCHITZ, nožar

Maribor, Slovenska ulica 5.

Žrebanje drž. razredne loterije

BANČNA POSLOVALNICA BEZJAK, Maribor, Gosposka 25

Pri žrebanju drž. razr. loterije XXI. kola — V. razreda, dne 8. maja so bili izžrebani naslednji večji dobitki (za eventualne napake se ne odgovarja):

2 × Din 20.000.—: 17.126, 84.848.

2 × Din 10.000.—: 22.739.

2 × Din 4.000.—: 23.065, 33.715, 56.828, 74.770, 95.060.

2 × Din 2.000.—: 4322, 4346, 4418, 5120, 6357, 8824, 9451, 9884, 10.979, 11.767, 11.956, 12.176, 13.372, 14.459, 21.285, 22.515, 22.529, 22.613, 26.887, 29.075, 32.683, 39.791, 42.192, 45.787, 50.662, 53.261, 55.572, 61.101, 63.074, 73.997, 74.394, 75.700, 76.477, 78.019, 78.047, 83.193, 84.149, 85.639, 92.185, 93.518, 93.658, 95.102, 95.526, 95.844, 98.270, 26.326.

Prihodnje žrebanje: 9. maja 1931.

Preselitveno naznanilo.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo trgovino s kolesi, šivalnimi stroji, motorji in gramofoni iz Gosposke ulice 20/I. na

TRG SVOBODE 2 (grad).

Aloiz Ussar

trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji. — Maribor, Trg Svobode šte. 2.

»Puch«-motorna kolesa na 18 mesečnih obrokov. 1256

KARO ČEVLI

so znamka za se
vremensko trpežni, elegantni, ceneni.

Koroška cesta 19.

Otroci

rabijo posebno trpežne čevlje. Na žalost ne izdrži niti najboljše koža tako dolgo, kot bi želeli starši.

Ali naj radi tega omejimo prostost gibanja otrokom?

Poizkusite tudi Vi, kar je že tisoč mater poizkusilo, dajte pritrditi na otroče čevlje PALMA-gumi podpetnike. Guma je trpežnejša od usnja, radi elastičnejše hoje se čevlji bolje ohranijo. Pred vsem vzdrže PALMA-gumi podpetniki trikrat več od usnjenih pet, a ne stanejo nič več.

Domači proizvod

Obisk je lepa Zlatica dobila.
Da se nagleda bade in perila,
prišla nekoč je znanka li v posate
nabirat dobre nauke in nasvete.

Prepričevalno Zlatica je rekla.
Ko dolga, dolga doba bo potekla,
perilo to trpežno bo ostalo,
ker z Zlatorogom vedno se bo pralo.

O! zlata Zlatica — glas gre okrog:
nič vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

13

Zlatorog